

Guia breu del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter

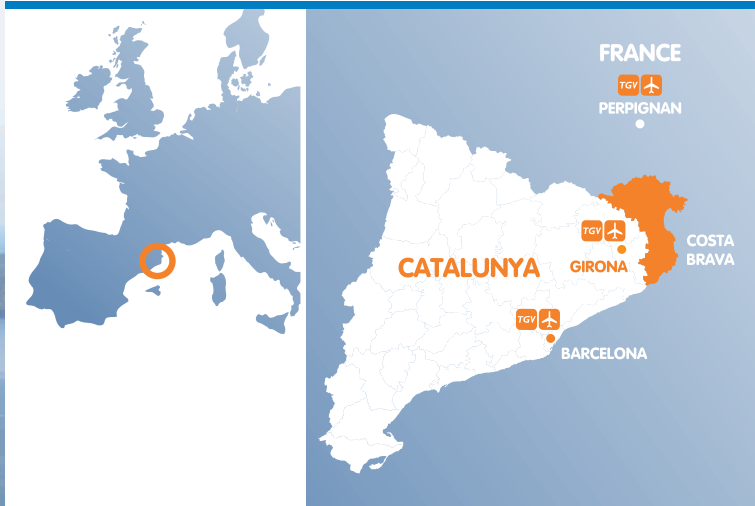

**Parc Natural
del Montgrí, les Illes Medes
i el Baix Ter**

**Generalitat
de Catalunya**

EUROPARC
Turisme Sostenible en
Espais Protegits

SITUACIÓ

EMPORDÀ COSTA BRAVA

Situació

El Parc Natural està situat a cavall de l'Alt Empordà i el Baix Empordà, al nord-est de Catalunya, a uns 50 quilòmetres de la frontera francesa i al bell mig de la Costa Brava.

S'estén des de l'Escala, al nord, fins a Pals, al sud, i ocupa més de 8.000 hectàrees, 2.000 de les quals, marítimes. El nom indica la varietat de paisatges i la d'elements singulars que hi trobarem: el massís del Montgrí, les illes Medes (la part de la superfície i la part submergida) i la plana del Baix Ter. El formen vuit municipis d'una gran riquesa patrimonial, natural i històrica, alguns de marcat caràcter turístic.

EL PARC NATURAL DEL MONTGRÍ, LES ILLES MEDES I EL BAIX TER

Superfície del parc natural
Terrestre: 6.155,20 ha Marina: 2.039,99 ha
Municipis
Torroella de Montgrí, Pals, Ullà, Gualta, Palau-sator, Bellcaire d'Empordà, l'Escala, Fontanilles
Comarques
Baix Empordà i Alt Empordà
Habitants
26.866 hab. (Font: Idescat 2016)
Dependència estructural
Generalitat de Catalunya
Reconeixements
Xarxa Natura 2000, que inclou ZEC (Zones Especials de Conservació) i ZEPA (Zona d'Especial Protecció per a les Aus); ZEPIM (Zona Especialment Protegida d'importància per el Mediterrani), i CETS (Carta Europea del Turisme Sostenible).
Creació
LLEI 15/2010 del 28 de maig de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral.
Web
parcsnaturals.gencat.cat/ca/illes-medes Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter
Seu de gestió
Passeig del Port, s/n · Espigó de Llevant · 17258 L'Estartit Tel. 972 75 17 01 · Tel. 972 75 20 04 · pnmbt@gencat.cat
Centre d'interpretació i documentació
Can Quintana. Museu de la Mediterrània C/ Ullà, 27-31 · 17257 Torroella de Montgrí · T. 972 75 51 80 · Fax. 972 75 51 82 info@museudelamediterrania.cat · www.museudelamediterrania.cat

ELS MUNICIPIS DEL PARC

1 Bellcaire d'Empordà

Aquest municipi enfilat dalt d'un petit turó i travessat pel rec del Moli, destaca pel castell-palau medieval que el corona i l'antic estany, que avui es dedica al conreu de l'arròs principalment. Hi són presents serveis de restauració i turisme rural.

2 L'Escala

L'Escala, vila marineria i d'interès històric. Hi destaca el MAC-Empúries, un jaciment arqueològic de renom universal. Gaudeix d'una oferta gastronòmica basada en el peix i el marisc, i se la coneix per la tradició en la sala d'arròs. També disposa d'una àmplia oferta esportiva i lúdica.

3 Fontanilles i Llabia

D'aquest municipi travessa pel riu Daró, amb una plana al·luvial amb contorns suaus, en destaca l'església i el castell. Hi predomina el conreu d'alfals, cereals, hortalisses i fruiters; la ramaderia, i l'aviram. Hi trobareu establiments de turisme rural i restaurants.

4 Gualta

Aquest petit nucli urbà, travessat pel rec del Moli, s'agrupa entorn de l'església. Té un molí fariner del segle XVII i un pont del segle XVI sobre el Daró. El paisatge és dominat per l'agricultura de regadiu. Hi ha un camp de golf i un pitch & putt, un hotel, cases rurals i restaurants.

5 Pals

Es tracta d'una vila medieval excepcional i ben conservada, envoltada d'aiguamolls on es conrea arròs de gran qualitat des del segle XV. Destaca en la cuina de l'arròs i en l'oferta de serveis d'allotjament, comerç i turisme actiu com el golf i els esports nàutics.

6 Palau-sator

Aquest municipi inclou els nuclis de Fontclara, Sant Feliu i Sant Julià de Boada, Palau-sator i el veïnat de Pataleu. Destaca per l'arquitectura medieval més característica dels pobles del Baix Empordà. Té una àmplia diversitat d'oferta d'allotjaments rural i de restauració.

7 Torroella i l'Estartit

Va ser vila reial, cosa que es veu en el seu patrimoni històric. Hi perdura una economia tradicional de base agrícola i ramadera. L'activitat industrial, comercial i turística ara hi té més pes, i a l'Estartit s'ofereix una gran varietat d'activitats nàutiques i de natura.

8 Ullà

Estem davant d'un poble que mostra el contrast de les terres àrides del massís del Montgrí i la part fèrtil de la plana, fins a la riba del Ter. L'economia és de base agrària: vinya, oliveres, horta i fruiters, amb alguna indústria i amb turisme rural i restauració.

DESCOBERTA DEL PARC

Turisme de Natura

La riquesa de paisatges d'aquest territori fa possible un ampli ventall d'activitats d'esport i de lleure per terra, mar i aire. Les xarxes de senderisme, de cicloturisme i de BTT, juntament amb les activitats esportives que gestionen empreses especialitzades, permeten una àmplia varietat d'activitats a la natura. El visitant pot fer excursions a peu o en bicicleta de diferents nivells de dificultat, rutes a cavall, vols amb ultraleuger o amb globus i excursions marítimes o activitats nàutiques i subaquàtiques.

El que no et pots perdre

Submarinisme, apnea i excursió marítima

La millor manera de descobrir la riquesa biològica dels fons marins i els espectaculars paisatges litorals és fent immersió o sortides en vaixell a les illes Medes i a la costa del Montgrí. Les platges de l'Estartit, Pals i l'Escala són especialment reconegudes per la pràctica dels esports de vela.

La vista des del Castell

La vista privilegiada que hi ha des de les torres del castell del Montgrí sobre tot el Parc i les perspectives que es poden admirar als quatre vents tot pujant i tot baixant són úniques.

La costa, per terra i per mar

Tot resseguint la costa a peu, les vistes des dels penya-segats, des de la torre de defensa de Montgó i des de les cales i els ports naturals poden complementar la visita del litoral des del mar.

La plana i els arrossars

Troben camins per fer a cavall, a peu o en bicicleta per la plana, entre fruiters, cereals o hortes, i també podem passejar pels arrossars i descobrir masos i torres de defensa a tota la plana.

La gastronomia

La poma, l'arròs, de l'Escala, l'oli d'olives argudell del Montgrí, l'arròs de Pals, el peix i el marisc de la costa i la carn de l'Empordà són part d'una oferta gastronòmica de primer ordre.

OFERTA D'ACTIVITATS

El Parc Natural acull una gran varietat d'empreses que ofereixen múltiples possibilitats per visitar i conèixer l'espai protegit i gaudir de la seva cultura i les seves tradicions.

✓	Senderisme interpretatiu
✓	Visites guiades
✓	Albirament d'aus
✓	Cicloturisme i BTT
✓	Rutes a cavall
✓	Golf
✓	Esports nàutics
✓	Submarinisme, «snorkel» i apnea
✓	Vela
✓	Caic
✓	Lloguer d'embarcacions
✓	Rutes marítimes
✓	Vol amb ultraleuger
✓	Escola de natura
✓	Visita a museus i patrimoni històric i cultural
✓	Festivals de música, cultura i espectacles

Webs de referència per visitar el Parc

parcsnaturals.gencat.cat/ca/illes-medes
www.visitestartit.com
www.visitescala.com
www.visitpals.com
www.naturalocal.net
www.museudelamediterrania.cat
www.visitemporda.com
www.empordaturisme.com

<https://www.facebook.com/pnmbt/>

**Parc Natural
del Montgrí, les Illes Medes
i el Baix Ter**

**Generalitat
de Catalunya**

FIGURES DE PROTECCIÓ

	Parc Natural		GR 92		Ruta del Ter
	Reserva Natural Integral (RNI)		Pirinexus		Xarxa de cicloturisme del Baix Empordà
	Reserva Natural Parcial (RNP)				
	Reserva Natural Parcial Marina				
	Zona Perifèrica de Protecció Marina				
	Oficina d'Informació del Parc Natural				Oficina d'informació turística
	Centre d'Interpretació del Parc				Museu

Crèdits

Coordinació: Marc Martí i Romeu / Mapi Carabús i Saballs
Disseny i creació de continguts: Mapi Carabús i Saballs
Textos: Lluís Bogaquer
Disseny i maquetació: d+font comunicació creativa
Foto de portada: Ajuntament de Torroella de Montgrí - l'Estartit
Impressió: Gràfiques Azamor
Dipòsit legal: GI 1128-2018

MIX
Paper
FSC® C015546

PRESENTACIÓ

Foto: Vicens Rovira - Concurs de fotografia del PN

Seguiu els camins de mar, els camins del Montgrí, els camins de la plana i els camins històrics, i gaudiu del ric patrimoni dels pobles de l'entorn del Parc i de la gastronomia.

Presentació

Tres paisatges en un parc que, en realitat, en són uns quants més. El massís del Montgrí, les illes Medes i la plana del Baix Ter ens serveixen per introduir una constant d'aquest parc natural: la diversitat. De paisatges, d'espècies, d'hàbitats, de pobles, de possibilitats, de formes de conèixer el parc i d'estimar-lo.

Descobriu la costa del Montgrí de l'Escala a l'Estartit; camineu per les platges de sorra fina entre l'Estartit i Pals, que separen el mar dels aiguamolls, les maresmes i els salancs que hi ha just a tocar. Gaudiu també d'una duna continental, rara, única, que posa una illa de bosc enmig del massís calcarí que presenta singularitats geològiques i biològiques remarcables. No deixeu de fer immersió a les illes Medes i a la costa del Montgrí i aprofiteu els miradors naturals que ens ofereix el Parc, especialment el castell del Montgrí i la Roca Maura, per gaudir del paisatge en mosaic agrícola que envolta el Parc i el tram final del riu Ter.

Al parc hi ha 38 hàbitats naturals, 17 d'interès europeu i quatre de prioritaris per conservar. El Parc inclou 32 elements patrimonials declarats com a BCIN (Bé Cultural d'Interès Nacional). Us recomanem visitar Can Quintana Museu de la Mediterrània, seu del Centre d'Interpretació del Parc Natural, i que us endinseu al Parc aprofitant els gairebé 180 quilòmetres en itineraris senyalitzats per fer a peu o en bicicleta. Gaudiu-lo i estimeu-lo.

Cova del dofí - Foto: Xavier Salom Mox

EL MASSÍS DEL MONTGRÍ

Foto: Josep Pascual - Concurs de fotografia del PN

Geologia singular

El massís és com una illa de pedra calcària entre les planes de l'Alt Empordà i el Baix Empordà; localment s'anomena "el bisbe mort" per la silueta que s'observa des del nord i des del sud.

Ducs, orquídies i prats secs

Els prats secs, la gran varietat d'orquídies, el duc, l'àguila cuabarrada, el corb marí emplomallat i els ratpenats, són alguns dels tresors vius del massís.

El castell i la pedra seca

Dominat pel castell medieval (s. XIII), el Montgrí acull assentaments paleolítics (Cau del Duc), ibèrics i romans, i té un extens patrimoni rural de pedra seca.

Duc - Bubo bubo - Foto: Albert Burgos

Recuperació del mosaic d'espais

Des del Parc Natural es potencia el mosaic d'espais arbrats i oberts, com a hàbitats d'interès; l'aprofitament sostenible dels recursos, i el gaudi dels visitants.

Oli verge extra d'olives argudell

Recuperar l'oliviar amb olives de la varietat argudell permet obtenir un producte agroalimentari de primera qualitat lligat amb el patrimoni de la pedra seca.

Ecoturisme tot l'any

El Montgrí ofereix un marc ideal durant tot l'any per al turisme actiu, de natura i per a l'ecoturisme. S'ofereixen diferents itineraris i propostes.

El Montgrí ha estat tradicionalment el rebost de la població dels voltants, però a finals del segle XIX es va anar abandonant l'explotació dels recursos.

Ara, entre les feines de gestió, hi ha la recuperació del mosaic d'espais i les mesures de conservació d'hàbitats i espècies d'interès.

Foto: Laia Martínez - Concurs de fotografia del PN

LES ILLES MEDES I LA COSTA

Foto: Matias Marc - Concurs de fotografia del PN

Geologia

La façana litoral és el millor exemple a Catalunya de costa rocosa calcària i alta. Els penya-segats mostren els fenòmens geològics que han afectat el massís.

Prats de posidònia i coralligen

L'herbei de posidònia oceànica és un dels més ben conservats de tota la costa catalana i serveix de refugi i d'aliment a un bon nombre d'espècies submarines.

Mostrari de la Mediterrània

Al fons marí hi ha representats gairebé tots els ambients submarines de la Mediterrània occidental, i això dona un valor ecològic excepcional a l'arxipèlag.

Les illes Medes les formen set illots que configuren un paisatge de gran bellesa, únic a Catalunya. El medi marí les fa excepcionals: en destaquen les parets amb coral·ligen, les praderies de posidònia i les coves i els túnels submarines.

Corb marí emplomallat - Phalacrocorax aristotelis - Foto: Àlex Lorente

Gavians, ardeids i insectes

Els habitants més evidents de les illes són els gavians argentats i els ardeids, però també hi trobem el corb marí emplomallat, el falcó pelegrí i el falcot.

Reserva integral i parcial

La part emergida de les illes Medes és una reserva natural integral i no s'hi pot accedir sense una autorització del Parc.

Submarinisme i navegació

Les millors maneres de conèixer les illes Medes i la costa del Montgrí són la navegació en superfície i la immersió, seguint les regulacions a cada zona.

Cap-roig - Scorpaena scrofa - Foto: Yeray Delgado i Abigail Martín, Concurs MIMA 2015

PLATGES I DUNES

Foto: Esther Reig

Sistemes dunars

Els serrals costaners són de gran valor ecològic i representen una de les mostres més extenses i ben conservades de sistemes dunars de Catalunya.

El borrió i el corriol camanegre

Les espècies representatives són la sargantana cendrosa, el corriol camanegre que hi nidifica, el borrió observable a les crestes de duna i el lliri de mar.

El paisatge que es mou

El fort vent de tramuntana i de garbí i els temporals de llevant modifiquen continuament la fesomia de la platja i de la Gola del Ter, on el riu desemboca.

Lliri de mar - Pancratium maritimum

Foto: Miquel Jover

Corriol camanegre - Charadrius alexandrinus

Foto: Albert Burgos

Protecció de la Pletera

Les dunes fan de frontissa entre el mar i les zones humides del Ter Vell o els Salancs de la Pletera, objecte d'un programa Life de recuperació de l'espai natural.

Preservar les dunes

El Parc ha ordenat els accessos per reduir el nombre indiscriminat de senders que provocaven la fragmentació i l'erosió de les zones de dunes.

Gaudir de les platges

La millor manera d'accedir a les platges és seguir les passeres habilitades i no traspasar l'espai acordonat que protegeix les dunes i les espècies que hi ha.

El Parc Natural inclou sis quilòmetres de platges naturals en una unitat quasi contínua entre l'Estartit i Pals que en conserva la funcionalitat.

Les platges i les dunes formen part d'un mateix sistema d'alt valor ecològic i constitueixen una reserva natural de sorra que protegeix la costa.

Foto: Quim Aigué - Concurs de fotografia del PN

AIGUAMOLLS I MARESMES

Foto: Francisco Surroca - Concurs de fotografia del PN

Aiguamolls

Els aiguamolls d'aigua dolça, creats a partir de la interacció dels rius Ter i Daró i de l'acció dels corrents marins, són ecosistemes d'un elevat valor ambiental.

Reservori de biodiversitat

Els aiguamolls són un reservori de biodiversitat, i entre el canyís i la balca hi troben fàcilment aliment i refugi nombroses espècies.

Maresmes

La maresma és a la depressió posterior al cordó dunar de la platja; l'escassa elevació facilita que s'inundi en cas de pluges abundants o de temporals.

Els aiguamolls del Baix Ter són zones humides, resultants de la interacció dels rius Ter i Daró amb el mar, sotmeses a una forta pressió turística; per això s'hi ha dut a terme diversos programes de recuperació d'espais naturals amb el fons Life de la Unió Europea.

Foto: Francisco Surroca - Concurs de fotografia del PN

Arrossars

L'arrós, de llarga tradició a Torroella de Montgrí i a Pals, és compatible amb la conservació de zones humides, i a la primavera els camps són grans làmines d'aigua.

Restauració d'hàbitats

La restauració de la Pletera i la conservació de les poblacions de fartet i de corriol camanegre són objectius destacats en la gestió del Parc Natural.

Programes Life

Els programes Life han estat un exemple de col·laboració entre la comunitat científica, l'administració i l'àmbit privat per recuperar espais i hàbitats en el marc de la Xarxa Natura 2000.

Cames llargues - Himantopus himantopus - Foto: Albert Burgos

LA PLANA AGRÍCOLA

Foto: Ajuntament de Torroella de Montgrí - l'Estartit

L'eix vertebrador de la plana

El riu Ter és l'origen i l'eix vertebrador de la plana i, amb la dinàmica marina, el responsable de la creació dels sistemes aquàtics que trobem a la zona.

La vinya i l'hort

Els conreus de secà com la vinya i l'oliviar s'estan recuperant i els trobem a les zones on no arriba el regadiu, a la falda i les vessants del massís.

El Ter és vida

El Ter funciona en el tram final com un típic estuari mediterrani, la barreja d'aigua dolça amb la del mar crea condicions de salinitat i nutrients variables.

Foto: Ajuntament de Pals

El paratge de Vilanera connecta el Parc i els Aiguamolls de l'Empordà, com demostra la presència de pas de la llúdriga als recs de Cinyana i del Molí. Acull àrees de llistonar, flora protegida, orquídies i jaciments arqueològics.

El tret més característic del paisatge de la plana fluvial del Baix Ter és el predomini de conreus, un mosaic de regadiu i de secà, i la presència de masos, alguns amb torres de defensa i molts declarats BCIN.

Les condicions d'humitat i temperatura són idònies per al cultiu de l'arrós, documentat des del segle XIII a Torroella de Montgrí i a Pals sobretot, tot i que també se'n cultiva a Sobrestany.

Foto: Àlex Lorente

